

Jolanta Kozłowska

Gramatyka
Języka
Arabskiego
*
Ćwiczenia

DIALOG

Gramatyka języka arabskiego

*

Ćwiczenia

Jolanta Kozłowska

Gramatyka języka arabskiego

Ćwiczenia

Wydanie czwarte poprawione

Wydawnictwo Akademickie

DIALOG

Warszawa 2009

Do druku opiniowali:
dr hab., prof. UJ Elżbieta Górską
prof. dr hab. Hassan Ali Jamsheer

Projekt okładki:
Tadeusz Walter

Skład komputerowy i łamanie:
Jolanta Kozłowska i Janusz Danecki

Copyright © by Wydawnictwo Akademickie DIALOG

Podręcznik akademicki dotowany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Nakład: 1000 egz.
Objętość: 15 ark. wyd.

ISBN 978-83-8002-609-4

Wydawnictwo Akademickie „DIALOG” Anna Parzymies Sp. z o.o.
00-112 Warszawa, ul. Bagno 3 m. 218
tel./faks 22 620 87 03
e-mail: redakcja@wydawnictwodialog.pl
www.wydawnictwodialog.pl

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Lekcja pierwsza: Alfabet, zasady pisowni, wokalizacja, samogłoski długie, hamza dzieląca i łącząca, asymilacja w łączeniu międzywyrazowym ...	9
Lekcja druga: Rodzajnik określony i nieokreślony, rzeczownik i przymiotnik, deklinacja, rodzaj, proste zdanie imienne	12
Lekcja trzecia: Liczba podwójna, liczba mnoga regularna męska i żeńska, deklinacja imion w liczbie mnogiej regularnej rodzaju męskiego i żeńskiego i w liczbie podwójnej, <i>collectiva</i>	15
Lekcja czwarta: Zdanie imienne c.d., zaimki wskazujące, zaimki osobowe, zaimki dzierżawcze, orzeczenie zdania imiennego wyrażone zwrotem przyimkowym	19
Lekcja piąta: Status constructus, „pięć imion”, diptota	23
Lekcja szósta: Zdanie czasownikowe, czas przeszły prosty czasownika regularnego, czasowniki przechodnie i nieprzechodnie	26
Lekcja siódma: Czas teraźniejszy i przyszły czasownika regularnego. Zaprzeczenia czasu przeszłego, teraźniejszego i przyszłego	28
Lekcja ósma: Liczba mnoga nieregularna imion, tzw. łamana, kongruencja, wyrażanie przynależności	31
Lekcja dziewiąta: „إِنَّ <i>inna</i> i siostry”, „كَانَ <i>kāna</i> i siostry”	34
Lekcja dziesiąta: Tryby czasu teraźniejszego: łączący, ścięty, rozkazujący, zaprzeczenia trybów, wołacz	38
Lekcja jedenasta: Tematy pochodne czasu przeszłego i teraźniejszego	41
Lekcja dwunasta: Tematy pochodne IV–VI w czasie przeszłym i teraźniejszym	45
Lekcja trzynasta: Tematy pochodne VII–X w czasie przeszłym i teraźniejszym	47
Lekcja czternasta: Strona bierna – czas przeszły i teraźniejszy, zaimki كَلَّا كَلَّتَا	50
Lekcja piętnasta: Imiona odczasownikowe – masdary tematu I i tematów pochodnych, masdar absolutny	52

Lekcja szesnasta: Imiona odczasownikowe – imiesłowy strony czynnej i biernej, przymiotniki względne	54
Lekcja siedemnasta: Czasy proste: przeszły i teraźniejszo-przyszły, imiona odczasownikowe: miejsca i czasu, masdar jednorazowości	57
Lekcja osiemnasta: Czasy złożone – czas przeszły ciągły, czas zaprzeczony, czas przyszły dokonany (uprzedni), imiona narzędzi, imiona zawodów ...	59
Lekcja dziewiętnasta: Stopniowanie przymiotników, przymiotniki kolorów i ułomności	63
Lekcja dwudziesta: Liczebniki główne	65
Lekcja dwudziesta pierwsza: Liczebniki porządkowe	69
Lekcja dwudziesta druga: Czasowniki nieregularne: podwojone i czterospółgłoskowe	73
Lekcja dwudziesta trzecia: Czasowniki nieregularne: hamzowe z I, II i III hamzą, pisownia hamzy	77
Lekcja dwudziesta czwarta: Czasowniki nieregularne: z I i II słabą وي ..	82
Lekcja dwudziesta piąta: Czasowniki nieregularne: z ostatnią spółgłoską słabą وي	89
Lekcja dwudziesta szósta: Czasowniki podwójnie i potrójnie nieregularne..	94
Lekcja dwudziesta siódma: Czasowniki oznaczające rozpoczęcie i trwanie czynności; czasowniki ułomne, przysłówki, partykuły	95

SKŁADNIA

Lekcja pierwsza (28): Zdanie imienne (جُمْلَةٌ اسْمِيَّةٌ)	99
Lekcja druga (29): Zdanie czasownikowe (جُمْلَةٌ فَعْلِيَّةٌ), zdania modalne.	101
Lekcja trzecia (30): Części zdania: przydawka i dopełnienia.....	104
Lekcja czwarta (31): Części zdania: okoliczniki	109
Lekcja piąta (32): Zdania złożone podrzędnie: warunkowe (الْجُمْلَةُ الشَّرْطِيَّةُ)	111
Lekcja szósta (33): Zdania przydawkowe (względne) (الصَّلَةُ)	115
Lekcja siódma (34): Zdania wyłączające z partykułą إِلَّا (اِسْتِثْنَاءٌ)	118
Lekcja ósma (35): Zdania czasowe	120
Lekcja dziewiąta (36): Zdania złożone współrzędnie	123
Słowniczek arabsko-polski	127

PRZEDMOWA

Książka niniejsza jest uzupełnieniem pracy *Gramatyka języka arabskiego* Janusza Daneckiego, która ukazała się w 1994 r. także nakładem Wydawnictwa Akademickiego „Dialog”. Składa się z trzydziestu sześciu lekcji: dwadzieścia siedem lekcji obejmuje morfologię języka arabskiego, dziewięć lekcji – składnię. Każda lekcja przedstawia krótko, w punktach i w sposób uproszczony zawarte w jej tytule problemy gramatyczne (omówione szeroko w wyżej wymienionej „Gramatyce języka arabskiego”) a następnie ćwiczenia w ich zakresie. Na końcu książki został opracowany słowniczek obejmujący słownictwo zawarte w lekcjach.

Zarówno uproszczony wykład gramatyki jak i, przede wszystkim, ćwiczenia, zostały pomyślane w ten sposób, żeby mogli korzystać z nich studenci arabistyki, jak i osoby zainteresowane językiem arabskim, dla których książka J.Daneckiego jest za trudna, a także wszyscy zainteresowani praktyczną nauką literackiego języka arabskiego (w mowie i piśmie).

Jolanta Kozłowska

LEKCJA PIERWSZA

Alfabet, zasady pisowni, wokalizacja, samogłoski długie, hamza dzieląca i łącząca, asymilacja w łączeniu międzywyrazowym (GJA, t. I, s. 142-152)

Alfabet

ا	آ	أ	أ	-	أَلْفٌ
ب	ب	ب	ب	b	بَاءٌ
ت	ت	ت	ت	t	تَاءٌ
ث	ث	ث	ث	ṯ	ثَاءٌ
ج	ج	ج	ج	ǧ	جِيمٌ
ح	ح	ح	ح	ḥ	حَاءٌ
خ	خ	خ	خ	ḫ	خَاءٌ
د	د	د	د	d	دَالٌ
ذ	ذ	ذ	ذ	ḏ	ذَالٌ
ر	ر	ر	ر	r	رَاءٌ
ز	ز	ز	ز	z	زَيْنٌ (زَايٌ)
س	س	س	س	s	سَيْنٌ
ش	ش	ش	ش	š	شَيْنٌ
ص	ص	ص	ص	ṣ	صَادٌ
ض	ض	ض	ض	ḍ	ضَادٌ
ط	ط	ط	ط	t	طَاءٌ
ظ	ظ	ظ	ظ	ḏ	ظَاءٌ
ع	ع	ع	ع	‘	عَيْنٌ

غ	غ	غ	غ	\bar{g}	غَيْنٌ
ف	ف	ف	ف	f	فَاءٌ
ق	ق	ق	ق	q	قَافٌ
ك	ك	ك	ك	k	كَافٌ
ل	ل	ل	ل	l	لَامٌ
م	م	م	م	m	مِيمٌ
ن	ن	ن	ن	n	نُونٌ
ه	ه	ه	ه	h	هَاءٌ
و	و	و	و	w	وَائٌ
ي	ي	ي	ي	y	يَاءٌ

Zasady pisania i łączenia liter

1. Pismo arabskie notuje wyłącznie spółgłoski, dyftongi i samogłoski długie. Alfabet arabski zawiera 28 znaków służących do oznaczania spółgłosek.

2. Piszę się od strony prawej do lewej.

3. Każda litera w zależności od pozycji w wyrazie zmienia kształt: inny jest kształt litery na początku wyrazu, inny w środku, inny na końcu, a jeszcze inny wtedy, kiedy stanowi ona znak samodzielny.

4. 6 liter alfabetu: ا, د, ذ, ر, ز, و, łączy się tylko z prawej strony czyli ma dwie postacie: samodzielną [zarazem początkową] i końcową (zarazem środkową).

5. Samogłoski krótkie zapisuje się za pomocą znaków umieszczonych nad i pod literami oznaczającymi spółgłoski:

- kreseczka nad literą oznacza samogłoskę *a* (*fatḥa*)
- kreseczka pod literą oznacza samogłoskę *i* (*kasra*).
- małe و nad literą oznacza samogłoskę *u* (*ḍamma*).

Brak samogłoski oznacza się znakiem ْ (*sukūn*).

6. Samogłoski długie zapisuje się za pomocą liter و, ا, ي w połączeniu ze znaczkami oznaczającymi krótkie samogłoski: